

Een gelaagde structuur

door Loeska Bos

Soms ontstaat er tussen een cliëntenraad en een bestuurder een meningsverschil waar men niet meer uitkomt. Het probleem kan dan worden voorgelegd aan de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV). De LCvV kan bemiddelen of optreden als scheidsrechter. De secretaris van de LCvV onderzoekt het meningsverschil en organiseert een bemiddeling of een hoorzitting die kan leiden tot een bindende uitspraak. In deze rubriek leest u waarover dit in de praktijk kan gaan.

Met de invoering van de nieuwe medezeggenschapswet, de Wmcz 2018, heeft de commissie van vertrouwenslieden bij de beoordeling van geschillen te maken met een nieuw toetsingscriterium. Was er onder de oude wet sprake van een situatie waarin een uitgebracht verzwaard advies niet zou worden nageleefd, dan diende de LCvV marginaal te beoordelen of het zorgbestuur het besluit in redelijkheid toch kon nemen. Dat was meer een procedurele zorgvuldigheidstoetsing dan een inhoudelijke beoordeling van de argumenten van beide partijen. Onder de nieuwe wet is het verzwaard adviesrecht vervangen door instemmingsrecht. Wordt er eens geen instemming gegeven, dan dient de LCvV desgevraagd te beoordelen of dat redelijk is van de cliëntenraad óf dat er zwaarwegende redenen zijn voor de zorginstelling om het besluit toch te nemen.

Van regio- naar districtsindeling

In februari werd een geschil voorgelegd dat volgens dit nieuwe criterium is getoetst. Het betrof een grote aanbieder van ouderenzorg die jaren geleden was gereorganiseerd in een periode dat de zaken niet zo goed gingen. Men was toen van een regio-indeling overgestapt op een districtsindeling en inmiddels ging het de organisatie zakelijk weer beter. Wat betreft de inrichting van de cliëntmedezeggenschap waren er tijdens of na die reorganisatie geen afspraken over veranderingen gemaakt. Bij het voorleggen van het geschil was er nog geen

op de Wmcz 2018 gebaseerde nieuwe regeling. De voorgaande reglementen dateerden uit 2011 (herzien in 2016) en 2015.

Grijs gebied medezeggenschap

Grijs gebied

Zes lokale cliëntenraden binnen een district onderzochten al geruime tijd problemen in hun functioneren. Voorheen, toen er nog sprake was geweest van een regio-indeling, waren die problemen er volgens hen niet. Zij waren toen vertegenwoordigd in een regiораad die overlegde met de regiomanager. Vanwege het vervallen van de regio-indeling was er volgens hen een grijs gebied ontstaan waarbij al vaak was gebleken dat onderwerpen niet centraal en ook niet lokaal werden behandeld. Hier hadden ze al verschillende keren aandacht voor gevraagd bij het bestuur en bij de districtsdirecteur, met daarbij het (ongevraagd) advies om weer een raad op tussenniveau in te stellen. In plaats van een regiораad zou dat dan nu een districtsraad moeten zijn. De raad van bestuur stond daar niet voor open, waarna de raden zich tot de LCvV wendden.

Niet voor advies voorgelegd

De commissie kreeg van de cliëntenraden een lijst met voorbeelden van onderwerpen die vanaf 2018

Met de nieuwe wet een grotere stem in het kapittel

niet voor advies waren voorgelegd of waarover ze soms zelfs helemaal niet ingelicht waren. Ook was er een lijst van voorbeelden van plannen en besluiten die duidelijk districtgebonden waren, en niet lokaal of centraal. De raad van bestuur gaf ter zitting aan dat de wetgever in de oude en de nieuwe medezeggenschapswet niet verplicht tot het instellen van cliëntenraden op tussenniveaus. Ook gaf de raad van bestuur aan niet in te zien dat er onderwerpen tussen wal en schip zouden kunnen vallen dus wilde deze vasthouden aan enkel lokale raden en centrale raden. Daarbij werd opgemerkt dat het de lokale raden vrij stond om zich (informeel) op een tussenniveau te organiseren, maar daar zou geen formele bevoegdheid aan toegekend worden.

Disbalans medezeggenschapsstructuur

De commissie oordeelde dat door de medezeggenschapsstructuur ten tijde van de reorganisatie niet mee te veranderen, er een hiaat en disbalans in de medezeggenschap was veroorzaakt. In de voorgelegde voorbeelden zag de commissie een 'tussen wal-en-schip' situatie, zoals de raden ook hadden aangevoerd. Ook constateerde de commissie dat, nu het oude reglement nog niet vervangen was door een nieuw, er feitelijk nog formele bevoegdheden voor raden op tussenniveau waren blijven bestaan. De commissie vond, oordelend volgens het nieuwe toetsingscriterium, het ongevraagde advies om een districtsraad in te stellen al met al niet onredelijk. Van een zwaarwegend belang voor het bestuur om geen districtsraad in te stellen was niets gebleken.

Hoe deze kwestie zou zijn uitpakend wanneer deze nog onder de oude wet was voorgelegd is natuurlijk niet zomaar te zeggen, maar duidelijk is wel dat cliëntenraden onder de nieuwe wet aanzienlijk meer stem in het kapittel hebben gekregen. Dat dit de bedoeling van de wetgever is geweest, heeft deze zelf in de toelichting op de wet ook zo benoemd. Daar is geschreven dat er een scherper toetsingscriterium nodig was omdat eerder, toen alleen het bestuur op redelijkheid beoordeeld werd, adviezen van een cliëntenraad te gemakkelijk terzijde konden worden gesteld.

De zaak waar in dit artikel naar wordt verwezen betreft LCvV 21-004 en is te vinden op de website www.vertrouwenslieden.nl.

LCvV

Mw. mr. L. Bos (secretaris)
Postbus 8258, 3503 RG Utrecht
Tel. 06 - 11 45 21 67
info@vertrouwenslieden.nl
www.vertrouwenslieden.nl